

ADVOKAT SAMFUNDET

BERETNING 2021 - 2022

Udgiver: Advokatsamfundet © 2023
Fotograf: Morten Holtum og Jeppe Carlsen
Layout: Bilgrav Design ApS

Advokatsamfundet
Kronprinsessegade 28 · 1306 København K
Postkasse@advokatsamfundet.dk

FORORD

Retsstaten er ikke en selvfølge 4

HVEM ER ADVOKATRÅDET OG ADVOKATSAMFUNDET

Advokatrådet 2021-2023 8

HVEM ER ADVOKATRÅDET OG ADVOKATSAMFUNDET

Hvem er hvem? 10

Advokat kredse 12

Advokatsamfundet i tal 14

MÆRKESAGER 2021-2022

Ventetider ved domstolene 16

Konkurrencerådets rapport 18

Corona og retssikkerhed 20

Nye advokatetiske regler 22

Advokatorganernes struktur til debat 24

Advokatundersøgelser 26

Hvidvaskvejledning 28

Advokaternes Fagfest 30

ADVOKATSAMFUNDETS SEKRETARIAT

Et sekretariatet der matcher de nye opgaver 32

Tilsyn 34

Advokatuddannelsen 36

Internationalt engagement 38

Kommunikation 40

REGNSKAB 2021 - 2022

Regnskab 2021 - 2022 44

Hovedtal 46

Forslag til budget for 2024 og 2025 47

RETSSTATEN ER IKKE EN SELVFØLGE

Af *Martin Lavesen*, formand for Advokatrådet

Ved tidligere lejligheder har jeg brugt det billede, at det forholder sig med vores retssikkerhed som med varmen i radiatorerne: Vi mærker det først, når den mangler. Hvis jeg skal gøre status over 2021 og 2022 – mine to første som formand for Advokatrådet – må jeg konstatere, at der er blevet lidt koldere i retsstaten Danmark.

Borgerne har mærket lovstramninger og indskrænkning af frihedsrettigheder fra corona-nedlukningen. Erhvervslivet har kæmpet med compensationer efter samme tvangsnedlukning. Vi har set alvorlige politiske sager om mink-erhvervet, rigsretssag og den yderst lukkede affære om tidligere FE-chef Lars Findsen.

For mig er disse sager eksempler på, at de grundlæggende rettigheder og principper i vores retsstat har været udfordret. Dertil kommer, at ventetiden ved vo-

res domstole i de forgangne to år er vokset kontinuert, og de har nu nået det højeste niveau nogensinde. Det er uholdbart for alle de borgere, som ender i en udsat situation og ufrivilligt er sat på pinebænken og magtesløst må afvente, at der bliver tid til deres sag.

Fra Advokatrådets side har vi i pressen tillagt os en profil med mere kant. Vi mener, at det er nødvendigt og også berettiget, at vi – med en særlig juridisk indsigt – er kontante i vores meldinger, når vi ser udfordringer for retsstaten. Samtidig har vi fortsat en god og konstruktiv dialog med vores politikere – og senest med den nye regering og det nye retsudvalg, der er trådt til efter valget i 2022. I regeringsgrundlaget så vi positive takter, og vi læser en politisk velvilje og anerkendelse af, at der er behov for at sikre retssikkerheden og at ventetiderne ved domstolene skal nedbringes.

Skulle jeg pege på én positiv effekt, som de seneste års pres på retsstaten og den kontante magtudøvelse har medført, er det, at vores fælles bevidsthed om retssikkerhed vokser. En anerkendelse af at vi skal passe på vores retsstat og være omhyggelige med at lade retssikkerheden være styrende i vores demokrati.

Bevidstheden er ikke kun øget blandt politikerne – det er den også hos borgerne, der oven på corona-pandemien i højere grad har fået blik for frihedsrettigheder og balancen mellem stat og borger. Vigtigheden heraf er ikke mindst blevet understreget af Ruslands invasion og krig i Ukraine, som minder os alle om, at vores frihedsrettigheder ikke altid kan tages for givet.

Mit ønske for den kommende rådsperiode er, at de seneste års udfordringer kan give næring og være et positivt afsæt for at få retssikkerheden til atter at

gennemsyre vores politiske system og vores samfund. Fra rådets side skal vi gøre, hvad vi kan. Vi har mødtes med justisministre, ordførere, retsudvalget, sundhedsudvalget. Vi har leveret advokater til vigtige arbejdsgrupper – både access to justice, om retshjælpsordninger og digitale krænkelser m.fl. Det kommer vi til at fortsætte med.

På de interne linjer har vi selv udgivet nye vejledninger til advokater om at gennemføre advokatundersøger, om at overholde hvidvask-regler, og så har vi gennemgribende opdateret de advokatetiske regler – alt sammen i en ånd af, at vi advokater selvfølgelig skal gå forrest, og opføre os ordentligt i alt, hvad vi foretager os. I retten. I rådgivningen. Og i dialogen med vores omverden. Så vi selv gør alt i vores magt for, at vi kan få skruet op for varmen i retsstaten Danmark igen.

ADVOKATRÅDET 2021-2023

MARTIN LAVESEN

DLA Piper, København
Formand for Advokatrådet 2021
Medlem af Advokatrådet 2015
Formand for Advokatsamfundets Fond

CHARLOTTE KRARUP

Krarup Advokatfirma, Herning
Næstformand for Advokatrådet 2019
Medlem af Advokatrådet 2017
Medlem af regel- og tilsynsudvalget
Medlem af Advokatsamfundets Fond

ANDERS BRAAD

Haugaard/Braad Advokatfirma, Aalborg
Medlem af Advokatrådet 2021
Medlem af responsudvalget
Medlem af uddannelsesudvalget

KLAVS V. GRAVESEN

Horten, Hellerup
Medlem af Advokatrådet 2019
Formand for responsudvalget
Medlem af regel- og tilsynsudvalget

CHRISTIAN BACHMANN

Bachmann/Partners Advokatpartnerselskab, Aarhus
Medlem af Advokatrådet 2021
Formand for skatteudvalget
Medlem af responsudvalget
Medlem af Birthe Daells Fond

LIV DYRHAUGE-KLARGAARD

Meyn Advokater, Svendborg
Medlem af Advokatrådet 2019
Medlem af internationalt udvalg
Formand for Birthe Daells Fond

PER HEMMER

Bech-Bruun, København
Medlem af Advokatrådet 2021
Formand for internationalt udvalg
Medlem af grundrettighedsudvalget

MICHAEL KJÆR LAURITSEN

Nielsen Nørager, København
Medlem af Advokatrådet 2021
Medlem af procesretsudvalget
Medlem af regel- og tilsynsudvalget
Formand for Justitsministeriets kursusudvalg
Medlem af Birthe Daells Fond

ALLAN NEJBJERG

Penta Advokater, Ribe
Medlem af Advokatrådet 2019
Formand for uddannelsesudvalget
Medlem af resposumudvalget
Medlem af strafferetsudvalget
Formand for Understøttelsesfonden

BIRGITTE SØLVKÆR OLESEN

Halling-Overgaard Advokatfirma, Aarhus
Medlem af Advokatrådet 2021
Medlem af procesretsudvalget
Medlem af resposumudvalget
Medlem af skatteudvalget

BOLETTE WILDT

Ferring Pharmaceuticals, København
Medlem af Advokatrådet 2021
Medlem af internationalt udvalg
Medlem af regel- og tilsynsudvalget

NIKOLAJ LINNEBALLE

Knop & Co Advokater, København
Medlem af Advokatrådet 2019
Formand for procesretsudvalget
Medlem af resposumudvalget
Medlem af uddannelsesudvalget

KAROLINE NORMANN

Stagetorn Advokater, København
Medlem af Advokatrådet 2017
Formand for strafferetsudvalget
Medlem af grundrettighedsudvalget
Medlem af Justitsministeriets kursusudvalg

OLE SPIERMANN

Bruun & Hjejle, København
Medlem af Advokatrådet 2021
Formand for grundrettighedsudvalget
Medlem af resposumudvalget
Medlem af Advokatsamfundets Fond

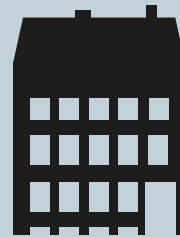

KAREN WUNG-SUNG

Advodan, Holbæk
Medlem af Advokatrådet 2017
Formand for regel- og tilsynsudvalget
Medlem af Understøttelsesfonden

HVEM ER HVEM?

Advokatsamfundet, -rådet og -nævnet er alle nedsat ved lov, og har hver sin rolle og opgave.

ADVOKATSAMFUNDET

Advokatsamfundet er nedsat ved lov (retsplejeloven) og alle advokater i Danmark har pligt til at være medlem af Advokatsamfundet og betale bidrag til Advokatsamfundet. Bidraget går til driften af sekretariatet, der har til opgave at føre tilsyn, uddanne nye advokater, bistå og arbejde for Advokatrådet og Advokatnævnet mm.

Advokatsamfundet er oprindeligt betegnelsen i loven for alle advokater i Danmark. I daglig tale bruges "Advokatsamfundet" ofte om sekretariatet i Kronprinsessegade, som udfører opgaver for henholdsvis Advokatrådet og Advokatnævnet.

Advokatsamfundet udgøres af alle advokater med advokatbeskikkelse udstedt i Danmark samt enhver anden advokat, der som statsborger i en EU-, eller EØS-medlemsstat eller Schweiz varigt udøver advokatvirksomhed her i landet under sit hjemlands titel (EU-advokat).

ADVOKATRÅDET

Advokatrådet er Advokatsamfundets ”bestyrelse”, som fastlægger overordnede linjer og træffer de overordnede beslutninger for Advokatsamfundet.

Det gælder bl.a. opgaverne med at sikre advokaternes integritet og uafhængighed, sikre advokaternes faglige kompetencer, håndhæve de krav, som advokaterne er underlagt (bl.a. gennem tilsyn), og at arbejde for at gavne retssikkerheden i samfundet. Rådet består af en formand og 14 medlemmer, der er valgt i 8 advokatkrede i landet.

ADVOKATNÆVNET

Advokatnævnet er et uafhængigt domstolslignende klagenævn, oprettet i henhold til retsplejelovens § 144.

Advokatnævnet består af 21 medlemmer, og der er et flertal, der ikke er advokater. Der er et formandskab (3 dommere fra domstolene) og selvstændige medlemmer, der dels vælges i advokatkredsene (9 medlemmer) og medlemmer, der udpeges af Justitsministeren (9 medlemmer). Advokatnævnet er omfattet af offentlighedsloven og forvaltningsloven.

DET DANSKE ADVOKATSAMFUNDTS FORMÅL ER AT:

- værne om advokaters uafhængighed og integritet,
- påse og håndhæve opfyldelsen af de pligter, der påhviler advokater,
- sikre advokaters faglige kompetence
- virke til gavn for det danske retssamfund.

Advokatnævnet har til opgave at behandle klager over, at en advokat har tilsidesat god advokatskik (disciplinærsager), klager, der vedrører det vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde (salærklager), og sager om ophævelse af en frakendelse efter retsplejelovens § 147 f.

ADVOKATKREDSE

Danmark er inddelt i otte advokatkrede. I kredsene vælges repræsentanter til henholdsvis Advokatrådet og -nævnet, og derudover bistår kredsbestyrelserne Advokatrådet og Advokatnævnet i deres virke.

1. kreds: København.

Består af Københavns retskreds samt Færøerne og Grønland.

2. kreds: Københavns Omegn.

Består af Lyngby, Glostrup og Frederiksberg retskreds.

3. kreds: Sjælland.

Består af Nykøbing Falster, Næstved, Holbæk, Roskilde, Hillerød, Helsingør og Bornholm retskreds.

4. kreds: Fyn.

Består af Odense og Svendborg retskreds.

5. kreds: Sønderjylland.

Består af Kolding, Esbjerg og Sønderborg retskreds.

6. kreds: Østjylland.

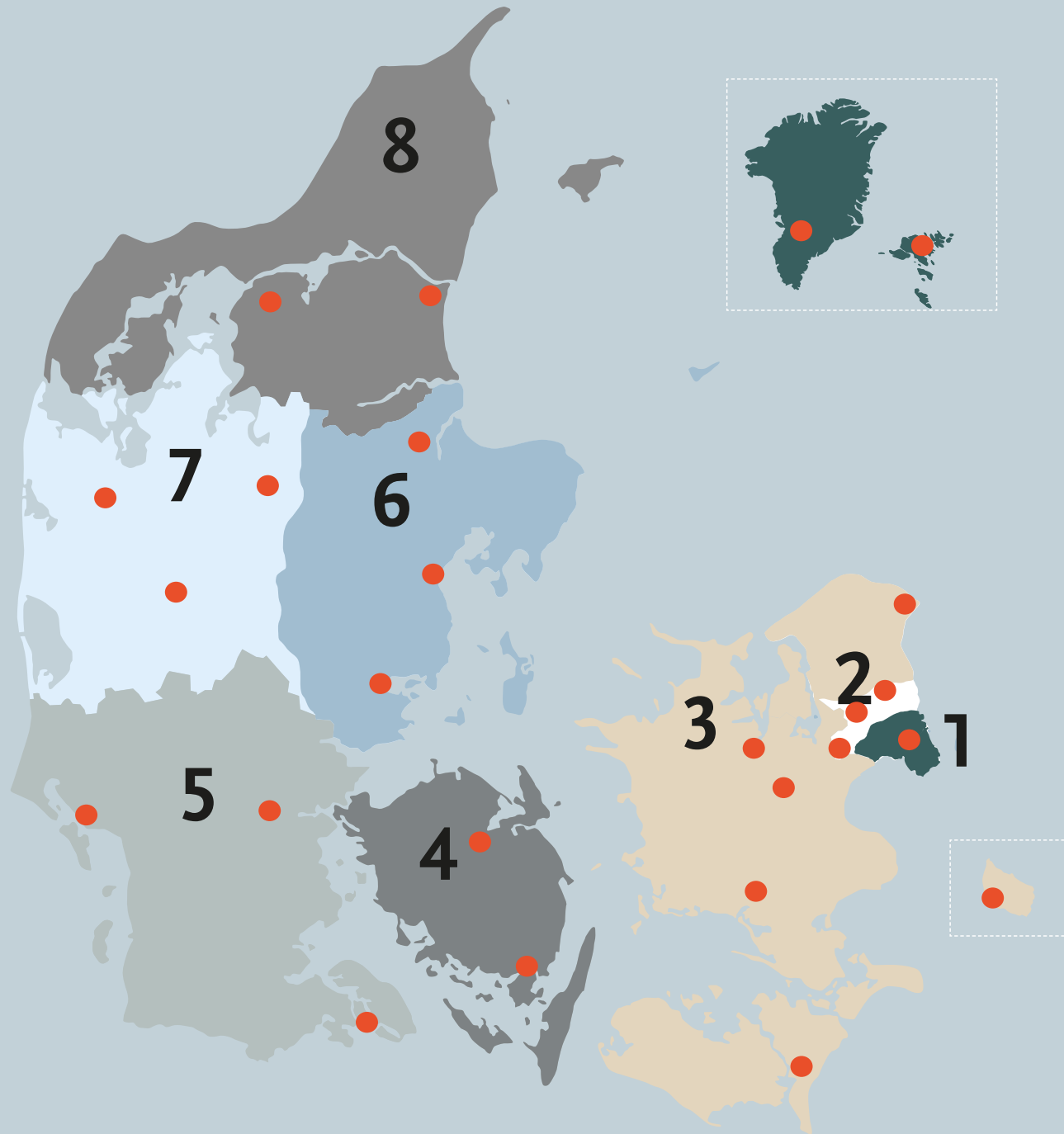
Består af Randers, Aarhus og Horsens retskreds.

7. kreds: Vestjylland.

Består af Viborg, Holstebro og Herning retskreds.

8. kreds: Nordjylland.

Består af Aalborg og Hjørring retskreds.

ADVOKATSAMFUNDET I TAL

KØN

Mænd **4357** Kvinder **2876**

ADVOKATER FORDELT PÅ ALDER

20-29 **370**

50-59 **1509**

80+ **24**

30-39 **2146**

60-69 **811**

Yngste **26**

40-49 **2100**

70-79 **273**

Ældste **86**

NYE ADVOKAT I 2021-2022

(uanset om disse straks/efterfølgende har deponeret)

2021 **492** 2022 **515**

ANTAL ADVOKATFULDMÆGTIGE **1619**

SAMLET ANTAL
AKTIVE ADVOKATER

7233

MØDERET (AKTIVE)

Højesteret **1632** Landsret **3189**

VIRKSOMHEDSANSATTE/"KLASSISKE"

Inhouse **2006** Klassisk **5227**

GEOGRAFI-FORDELING

Nord **265**

Midt **1216**

Syd **619**

Sjælland **258**

Hovedstaden **4779**

Færøerne **36**

Grønland **15**

Øvrige udland **45**

VENTETIDER VED DOMSTOLENE

Ventetiderne ved domstolene er over de seneste år eksploderet. I Advokatrådet ser vi med stor alvor på de voksende ventetider, der er gået fra syv til ni måneder i straffesager (gennemsnit), mens det nu tager 20 måneder (gennemsnit) at få en civil sag for retten. Det har store retssikkerhedsmæssige konsekvenser for alle berørte, hvilket vi har problematiseret gennem de seneste år.

Det er ikke kun i Danmark, at vores lange og stigende ventetider ved de danske domstole er begyndt at få opmærksomhed. Også EU udtrykker nu bekymring: 'Danmark bør tilføre domstolene de nødvendige ressourcer, der skal til for at opretholde den påkrævede standard indenfor det europæiske retsvæsen', fremgår det således i den tredje årlige retssikkerhedsrapport, som EU-kommissionen har udgivet.

De lange ventetider ved domstolene har været en af

de vigtigste agendaer for os i Advokatrådet gennem 2022. Derfor bad vi Copenhagen Economics analysere på, hvad det vil kræve økonomisk at afvikle den eksisterende sagsbunke frem mod 2030, og samtidig opretholde sagsbehandlingstider på 6-12 måneder for civile sager samt sænke niveauet for straffesager til 4-8 måneder – et niveau vi i rådet vurderer som rimelige sagsbehandlingstider.

På den baggrund udarbejdede Copenhagen Economics rapporten, 'Domstole i knæ', der blandt andet har set nærmere på konsekvenserne, hvis ikke domstolenes økonomiske rammer forbedres. Så kan det forventes, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for almindelige civile sager stiger fra omkring 21 måneder i 2021 til over fire år i 2030.

Copenhagen Economics har konkret regnet sig frem til, at der er behov for 64 ekstra dommere frem til

2030, hvis vi skal have nedbragt sagsbehandlingstiden til det halve. Det vil koste rundt regnet 1,4 milliarder kroner i ekstra finansiering til domstolene fordelt over årene frem til 2030.

Hvis pengene ikke findes nu, kan det på sigt have alvorlige konsekvenser. Tidligere midlertidige ressourcetilførsler har virket kortvarigt, og Danmark har trods ekstrabevillinger færre ressourcer til vores domstole end de lande, som vi normalt sammenligner os med. Danmark er således det land i hele EU, der har de laveste udgifter pr. indbygger til domstolene, og vi er – bortset fra Irland – det land i EU, der har færrest dommere pr. indbygger.

Vi har i Advokatrådet mødtes med flere forskellige politiske partier for at drøfte domstolenes tilstand, og hvad der kan gøres politisk samt økonomisk for at nedbringe ventetiderne. Vi har herunder også påpe-

get, at det er vigtigt, at der ikke gives politiske løfter om opprioritering eller politiske flerårsaftaler, der efterfølgende sparkes til hjørne.

På mediefronten har vi fra rådets og sekretariatets side rettet et stort fokus hen på problematikkerne med de lange ventetider. Således har vi italesat de lange ventetider ved domstolene i debatindlæg, kronikker og artikler i en række dagblade samt medvirket i podcasts, tv- og radionyheder i større landsdækkende medier. Vi kommer til i 2023 og de kommende år at følge indgående med i Rørdam-udvalgets arbejde og selvfølgelig de politiske forhandlinger om domstolernes økonomi og de politiske tiltag til at effektivisere, som forventes foreslået.

KONKURRENCERÅDETS RAPPORT

I begyndelsen af 2021, den 14. januar, præsenterede Konkurrencerådet sin længe ventede rapport om konkurrencen i advokatbranchen. Rapporten indeholdt 16 forslag til liberaliseringer. Både inden og ved lanceringen afstedkom forslagene diskussioner, og flere af forslagene mødte skarp kritik – herunder også fra os i Advokatrådet – for reelt at udvande kravene til advokaters uafhængighed og dermed i værste fald at skade forbrugerbeskyttelsen og borgernes retssikkerhed.

Det var en ganske alvorlig situation, som vi fra Advokatrådets side advarede kraftigt imod, og derfor så vi frem til en egentlig politisk afklaring af de 16 initiativer. I slutningen af oktober 2021 kom så den daværende justitsminister Nick Hækkerup med en melding om, hvad der skulle ske med rapportens forslag. I et svar til Folketinget redegjorde ministeren for, at han ville arbejde videre med et fåtal af forslagene, mens

de resterende forslag af hensyn til borgernes retssikkerhed ikke skulle gennemføres.

‘For mig er det afgørende, at vi ikke går på kompromis med retssikkerheden, og at den enkelte borger føler sig tryk i mødet med landets advokater. Derfor har jeg besluttet at gå videre med de af Konkurrencerådets anbefalinger, der konkret og umiddelbart vil gavne den almindelige forbruger i mødet med landets advokater,’ lød det fra justitsministeren i en kommentar i pressen.

Linjen fra Justitsministeren vakte glæde hos os i Advokatrådet, der netop havde haft samme bekymring for beskyttelsen af borgerne, og argumenteret for, at Konkurrencerådet i deres forslag havde vendt det blinde øje til retssikkerheden.

Med ministerens udmelding blev der nedsat en følgegruppe under Justitsministeriet bestående af Justitsministeriet, Erhvervsministeriet, Domstolsstyrelsen, Advokatsamfundet og Danske Advokater med henblik på at implementere fire konkurrenceinitiativer.

Status er, at følgegruppen fortsat arbejder med at omsætte disse anbefalinger til handling og konkrete tiltag, uden at retssikkerheden rammes og under hensyntagen til, hvordan den praktiske virkelighed ser ud for advokater. Vi har i Advokatrådet løbende erklæret os positive over for at se på netop de forbrugerrettede tiltag, som er en del af følgegruppens arbejdsområde, og på at se på yderligere tiltag, der kan styrke forbrugernes møde med landets advokater, uden at skade retssikkerheden.

CORONA OG RETSSIKKERHED

En del af fortællingen om 2021-2022 er også nedlukningen på grund af corona, der har sat sine spor i hele samfundet – også på retssikkerheden. For retsstaten og retssikkerheden blev under coronanedlukningen sat alvorligt på prøve. Flere lovforslag og myndighedsforanstaltninger indskrænkede en række af borgernes rettigheder. De beslutninger, der blev truffet under nedlukningen – og ikke mindst måden, hvorpå beslutningerne blev truffet – illustrerer, hvordan der i det politiske system er opstået problemer, som rammer retsprincipperne, hvilket vi i de forgangne år fra Advokatrådets side har beskæftiget os med i flere forskellige sammenhænge.

Under coronatiden sås for eksempel grelle eksempler med lovene om dobbelt- og firedobbelt straf. Da dommene for coronarelateret kriminalitet blev udmøntet i praksis, lå de langt fra den forventning, som politikerne havde forestillet sig, da de behandlede lovforslagene og skærpede straffene. I Advokatrådet udgav vi også sammen med Justitia rapporten **‘Erhvervslivets**

retssikkerhed under næste pandemi’ i slutningen af 2021, hvor vi præsenterede en række anbefalinger, og kiggede på det forhold, at virksomheder over en bred kamp mistede et retskrav på kompensation.

Regeringens processer med hastebehandlinger af den og af andre love, hvor alle Folketingets normale procedurer blev tilsidesat, var ikke velbegrundede i alle tilfælde. Det blev understreget i januar 2021, da den uvildige udredningsgruppe præsenterede en rapport om håndtering af covid-19 og nedlukningen af Danmark. I rapporten tales der blandt andet om epidemiloven, som gennemgik tre behandlinger, betænkninger m.m. på kun ét døgn. Det er klart, at et så indgribende forslag, som potentielt kan tvinge befolkningen til at lade sig vaccinere, kræver overordentlige, grundige overvejelser.

Coronaperioden førte ligeledes til, at domstolene blev lukket ned. Det skete uden det nødvendige juridiske grundlag. Domstolene er uafhængige, og

dermed er domstolene de eneste, der selv kan træffe en sådan beslutning.

Den manglende juridiske beføjelse til at aflive alle mink i Danmark har også givet anledning til panderynker. Minkkommissionen afleverede i juni 2022 en ualmindelig hård kritik af grundlaget for at træffe afgørelsen, og den viser endnu en proces, hvor det juridiske grundlag haltede.

Som en følge af corona-forløbet besluttede vi i Advokatrådet at nedsætte et nyt grundrettighedsudvalg. Det skal holde øje med retssikkerheden og nogle af borgernes mere grundlæggende rettigheder.

Og det har desværre ikke kun været i forhold til coronalovgivningen, at vi i de senere år har set beslutninger funderet på forhastede processer uden det nødvendige fokus på juraen – det er også sket i andre sager. For eksempel et politisk ønske om at kunne fratage statsborgerskabet for danske borgere i Syrien

uden om domstolene. Når vidtgående beslutninger træffes – hvor nogle af de mest grundlæggende værdier og rettigheder i samfundet kommer i spil – vil vi i Advokatrådet tydeligt og hurtigt kunne afgive høringssvar, bistå myndigheder i kommissioner og på andre måder være med til at støtte op om retsstaten og retssikkerheden.

Grundrettighedsudvalget skal derfor fremadrettet behandle større, tværgående retslige emner med spørgsmål indenfor menneskerettigheder, forvaltningsret og statsret, så borgernes grundrettigheder ikke bliver svækket. Udvalget kan af egen drift iværksætte projekter inden for de nævnte retsområder. Derudover skal udvalget løbende udarbejde høringssvar for Advokatrådet, og har i 2022 afgivet høringssvar om blandt andet offentlighedsloven.

NYE ADVOKATETISKE REGLER

Med virkning fra 1. september 2022 vedtog vi i Advokatrådet i det forgangne år nye advokatetiske regler. Reglerne er dermed den nyeste rettesnor for advokater, som de skal være opmærksomme på og til enhver tid overholde. Af samme grund har alle advokater i Danmark fået tilsendt 'De advokatetiske regler – kommenteret' med støtte fra Dreyers Fond.

Vi har i Advokatrådet ønsket at modernisere de advokatetiske regler, der siden sidste større revision for mere end ti år siden er knopskudt. De nye vejledende regler tager højde for nye domme og kendelser, som er kommet til i mellemtiden, og som udfylder den retlige standard 'god advokatskik'.

Det nye regelsæt fra 2022 tager udgangspunkt i den kronologi, der er knyttet til en advokats behandling af en sag. Efter de indledende og overordnede kapit-

ler i de advokatetiske regler, går reglerne frem med bestemmelser om modtagelse af sager, og herefter følger emnerne så vidt muligt i samme rækkefølge, som de bliver relevante. I den sidste del af regelsættet kommer man således frem til bestemmelser om 'Vederlag' og 'Sagens ophør', mens det sidste kapitel 15 er et opsamlingsafsnit.

Bestemmelserne betegnes i de nye advokatetiske regler 'artikel' for at undgå forveksling med tidligere udgaver og lovgivning i øvrigt. Herudover benyttes 'stk.'. Når der i det følgende står 'pkt.', refereres således til de hidtidige regler.

Nogle af de nævneværdige ændringer i det nye regelsæt, er blandt andet reglerne om fortrængning, interessekonfliktbestemmelserne, indsættelse af bestemmelser om advokatundersøgelser og om vederlag.

Med de nye regler udgår den generelle formulering om, at en advokat ikke må fortrænge en advokat fra en sag. Det fremgår nu, at en advokat ikke uopfordret må foretage handlinger, der har til formål eller er egnede til at påvirke forbrugeres valg af advokat i en konkret sag. Formuleringen er ikke længere afgrænset til 'særligt udsatte eller sårbare'. Ændringen har til formål at præcisere, hvornår der er tale om fortrængning i strid med god skik, og indebærer nok i praksis en liberalisering i forhold til erhvervsdrivende. De områder, hvor klientfiskeri har givet sanktioner i Advokatnævnet, er fortsat dækket.

I forhold til interessekonfliktbestemmelserne er det præciseret, at advokaten løbende skal vurdere, om der er en interessekonflikt – ikke kun ved sagens begyndelse, men også løbende ved nye hændelser og oplysninger, der måtte komme frem. Samtidig er det

indskrevet, hvordan interessekonflikter gælder ved jobskifte for både advokaten og det gamle og nye firma.

Endelig er der også indsat bestemmelser om interessekonflikter ift. advokater som underleverandører – for eksempel i forhold legaltech platforme.

I de nye regler er der også tilføjet bestemmelser om advokatundersøgelser – det kommer efter den debat der har været i medierne herom. Bestemmelserne om advokatundersøgelser er i øvrigt udfoldet i en vejledning.

I forhold til vederlag, så gør de nye regler op med det ultimative forbud mod udbytteafhængige salærer (pactum de quota litis). De udgår af de advokatetiske regler. I stedet indføres en mere generel bestemmelse om, at alle former for salærfastsættelse – herunder

også udbytteafhængige – skal ske på en måde, hvor advokatens uafhængighed og integritet ikke påvirkes. Endelig er der i de nye regler indsat bestemmelser om abonnementsaftaler og lignende.

De opdaterede regler og artikler om god skik kan findes på Advokatsamfundets hjemmeside.

ADVOKATORGANERNES STRUKTUR TIL DEBAT

I oktober 2022 nedsatte vi i Advokatrådet et strukturudvalg, som skal fremtidssikre fødekæden af advokater til Advokatrådet, rådets udvalg og til Advokatnævnet.

Strukturudvalgets opgave bliver således at se på, hvordan man fremadrettet kan sikre, at kvalificerede advokater vil melde sig til det frivillige kollegiale arbejde i Advokatsamfundets organer, og også hvordan man kan sikre den bedst mulige repræsentation af landets advokater i disse organer. Det gælder blandt andet i forhold til repræsentation i forhold til geografi og fagspecialer, og i forhold til køn og en repræsentation af både yngre og ældre advokater.

Som reglerne er i dag vælges advokater til både Advokatrådet og Advokatnævnet på de otte kredsmøder i landet. Strukturudvalget skal drøfte og tage stilling til, hvilken rolle kredsene fremadrettet skal have i ly-

set af, at kredsene i dag langt fra spiller den centrale rolle for landets advokater, som de gjorde tidligere.

En anden del af strukturudvalgets drøftelser kommer til at handle om, hvordan og hvornår advokater med sanktioner kan eller ikke kan indgå i det kollegiale arbejde. Der gælder i dag ingen formelle regler for, hvornår en advokat er egnet eller ikke-egnet til at indgå i arbejdet. Der er heller ingen regler, så Advokatrådet har mulighed for at ekskludere allerede valgte medlemmer, efter at de er valgt ind, hvis dette måtte være et ønske.

‘Vi har nogle kredse, hvor medlemmerne gerne vil gøre en indsats, men de har ikke længere de samme formelle opgaver, og kredsene er ikke i samme grad det samlingspunkt for advokaterne, som de var tidligere. Advokaterne ser måske mere på deres spe-

cialisering og fagområde, og i mindre grad på deres geografi. Derfor skal vi have set på strukturen og organiseringen, så det rammer bedre i forhold til den virkelighed, vi er i nu, og så vi får mest muligt ud af de mennesker, som melder sig til at gøre en indsats – det har vi ikke været gode nok til hidtil,’ siger Advokatrådets næstformand, Charlotte Krarup, der er formand for strukturudvalget.

Strukturudvalget er nedsat med en række medlemmer fra Advokatrådet, repræsentanter udpeget af kredsbestyrelserne, et medlem fra Advokatnævnet, medlemmer fra DJØF Advokat, Danske Advokater og Danske Virksomhedsjurister. Derudover indgår et medlem fra Justitsministeriet og et medlem fra universiteterne udpeget af os i Advokatrådet. Derudover er der nedsat en følgegruppe med en række repræsentanter fra branchen.

Strukturudvalget skal afrapportere til Advokatrådet i efteråret 2023, men kan komme med delafrapporteringer løbende, hvis der er behov. Herefter vil vi i Advokatrådet tage stilling til anbefalingerne.

ADVOKATUNDERSØGELSER

I 2021 tog en debat omkring anvendelsen af advokatundersøgelser i sager om seksuelle krænkelser fart i medierne og blandt befolkningen. Den debat var startskuddet til at vi i Advokatrådet gik i gang med at arbejde på en ny vejledning om advokatundersøgelser, da rådet på baggrund af debatten konkluderede, at der var et behov for mere klare og opdaterede rammer for at gennemføre advokatundersøgelser, der i mange år har været et udbredt værktøj, som har været brugt i mange forskellige sammenhænge.

Arbejdet resulterede i to nye udgivelser i september 2022: En vejledning til advokater samt en guide til borgere og medvirkende. Sammen med de nye udgivelser har Advokatrådet indført særlige bestemmelser om advokatundersøgelser i de advokatetiske regler, der fik virkning fra 1. september 2022.

En arbejdsgruppe under Advokatrådet har stået for udarbejdelsen af vejledningen til advokater, og gruppen har undervejs fået input fra en følgegruppe med repræsentanter fra blandt andet universiteter og organisationer. I forløbet har der også været afholdt en åben høring, der var finansieret via støtte fra Dreyers Fond.

Den nye vejledning beskriver, hvilke advokatetiske forpligtelser advokater har, når de udarbejder en advokatundersøgelse, og hvilke retningslinjer man som advokat skal følge for at leve op til, hvad Advokatrådet betragter som *best practice*. Vejledningen indeholder blandt andet afsnit omkring kommissorium, der skal udarbejdes før advokatundersøgelsen igangsættes, og om hvilke rettigheder berørte og involverede har, når de indgår i en advokatundersøgelse.

Vi har i Advokatrådet defineret i vejledningen, hvilke skærpede betingelser en advokatundersøgelse skal opfylde, hvis den skal kunne betegnes som en såkaldt *uvildig advokatundersøgelse*. Det kræver eksempelvis, at advokaten, der gennemfører undersøgelsen, ikke må have verserende sager for klienten og skal være en anden end klientens faste advokat. Hensigten med uvildige advokatundersøgelser er at skabe ekstra armslængde mellem opdragsgiveren, som bestiller undersøgelsen, og den advokat, som påtager sig opgaven, da nogle sager kræver en særlig grad af objektivitet og uafhængighed.

Formålet med guiden henvendt til borgere, som ikke altid har en forudgående viden om, hvad en advokatundersøgelse går ud på, er at give dem mulighed for hurtigt at sætte sig ind i, hvordan processen for en

advokatundersøgelse forløber, og hvilke rettigheder de har, når de medvirker i en undersøgelse. Vi vurderede forud for arbejdet med den nye vejledning, at der var behov for en højere grad af transparens og forventningsafstemning hos alle parter, som er involveret i en advokatundersøgelse. Ambitionen har derfor været at skabe større gennemsigtighed omkring hele processen med den nye vejledning og den dertilhørende guide.

HVIDVASKVEJLEDNING

Advokater skal i deres daglige arbejde bidrage til at bekæmpe hvidvask, som er en opgave af samfundsmæssig vigtighed. I Advokatrådet støtter vi op om den skærpede indsats mod hvidvask, og vi vil gerne vejlede advokater bedst muligt om, hvordan man som advokat skal agere i forhold til de til tider omfattende og komplekse procedurer, hvidvaskloven stiller krav om.

I Advokatrådet udgav vi derfor i september 2022 en ny, revideret vejledning om forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering. Den indeholder en detaljeret gennemgang af, hvad der skal til for som advokat at leve op til hvidvasklovens bestemmelser. Vejledningen erstatter Advokatrådets hvidvaskvejledning fra 2017, som blev offentliggjort umiddelbart efter, at den nye hvidvasklov trådte i kraft.

Ud over at skabe klare og mere opdaterede rammer

på hvidvaskområdet for advokater, er formålet med den reviderede vejledning at gøre den endnu mere anvendelig i praksis. Den reviderede vejledning indeholder derfor en række helt konkrete eksempler på, hvilke sagstyper der henholdsvis er og ikke er omfattet af hvidvasklovens advokatspecifikke bestemmelse. Derudover kommer den reviderede vejledning med en række praktisk anvendelige eksempler på, hvem der skal anses som værende reel ejer i forhold til eksempelvis kapitalsekskaber, personligt ejede virksomheder, fonde, filialer og staten. Herudover indeholder den reviderede vejledning nye anvisninger for, hvem der skal være genstand for kundekendingsproceduren. Praksis for kundekendingsproceduren i bobehandlings-sager er blandt andet ændret i den nye vejledning.

Vejledningen beskriver, hvilke pligter advokater har på det generelle plan i forhold til advokatfirmaet, og

hvilke pligter den enkelte advokat, som arbejder med en konkret sag omfattet af hvidvaskloven, har. Fordi advokater har en helt særlig rolle i retssamfundet ved altid at skulle yde en uafhængig juridisk rådgivning til borgere såvel som virksomheder, er advokater i forbindelse med nogle sagstyper undtaget fra hvidvasklovens forpligtelser. Hvis det ikke var tilfældet, ville det markant forringe retssikkerheden, da det ville indskrænke borgere og virksomheders mulighed for at opnå fortrolig rådgivning fra en advokat. Netop fordi advokater kun i nogle tilfælde er omfattet af loven, er det vigtigt, at advokater er helt skarpe i bedømmelsen af, hvorvidt deres sager falder inden for eller uden for hvidvaskreglerne.

Advokater, der ikke lever op til hvidvaskloven forpligtelser, risikerer strafferetlige sanktioner oftest i form af bødestraf, men i særligt grove tilfælde kan fæng-

selsstraf komme på tale. Derudover indbringer vi i Advokatrådet advokater, der ikke har styr på hvidvaskforpligtelserne, for Advokatnævnet, da mangelfuld efterlevelse af forpligtelserne anses for at være i strid med god advokatskik.

ADVOKATERNES FAGFEST

For første gang i tre år efter corona kunne Advokatsamfundet atter byde velkommen til fagfest den 20. maj 2022. Denne gang med prominent besøg af Storbritanniens tidligere premierminister Theresa May, som indledte det faglige program i samtale med journalist Adam Holm. ‘Magtens tredeling i et retssikkerhedsmæssigt perspektiv’ var temaet for denne faglige del, hvor Theresa May talte om både sine erfaringer som premierminister i et land splittet af brexit, sin kamp for og nødvendigheden af at indgå kompromiser og om bekymringen for populisme og absolutisme i politik. Og om at den nuværende krig i Europa er en kamp for demokratiet, hvor Europa nu har vist, at kontinentet kan stå sammen mod totalitære kræfter. Theresa Mays deltagelse var ekstraordinært finansieret af fondsmidler.

Dernæst var der oplæg fra højesteretsdommer Jørgen

Steen Sørensen. Han fortalte om domstolenes arbejde og advarede blandt andet om politikeres utidige indblanding i verserende sager, da den for eksempel risikerer at påvirke lægdommeres vurdering. Henvendt til advokaterne omtalte han den uafhængige advokatstand som den femte statsmagt og påpegede de muligheder og det ansvar, der følger med, og det var en betegnelse, der vakte gehør.

Der var også paneldebat med repræsentanter for både domstolene, Christiansborg og Advokatrådet. I panelet var der enighed om, at politikere ikke skal kommentere på sager, før der er faldet dom. Debatten var også centreret om de lange sagsbehandlings- og ventetider ved domstolene, og selvom enigheden ikke var lige så stor blandt politikerne, lagde både domstolene selv og Advokatrådets formand Martin Lavesen vægt på, at det ville være en fordel, hvis

domstolene selv fik mulighed for at prioritere sagerne. Til gengæld var der bred enighed om, at domstolene skal have tilført flere ressourcer, hvis det skal lykkes at få kortere ventetider, hvilket alle er enige om er en absolut nødvendighed.

Til aftenens store gallamiddag og fest på Tivoli Hotel blev der uddelt priser. Journalist Ole Hall fra DR modtog Advokatrådets journalistpris for sin afdækning af forsikringsselskabers forskelsbehandling af gravide og nybagte mødre. En række historier, som har medført, at mere end 3.300 kvindelige forsikringskunder har fået erstatning og godtgørelse samtidig med, at forsikringsselskaberne har ændret vilkår, så gravide kvinder er bedre dækket ind.

Juraprofessor Linda Nielsen modtog Advokatsamfundets Fonds hæderspris for sin mangeårige ind-

sats med at styrke retsvidenskaben gennem sit virke på Københavns Universitet og med at øge retssikkerheden generelt i samfundet med de mange tillidshverv, hun sideløbende har haft. Linda Nielsen holdt et brag af en takketale om samarbejdet mellem forskningen og advokater, som vakte stor begejstring hos tilhørerne. Festen bød endvidere på livekoncert med Carpark North samt anden underholdning og senere DJ og dans.

I alt 330 advokater og gæster var tilmeldt fagfesten, og Advokatsamfundet forventer at afholde den som en årlig begivenhed. Næste fagfest finder sted den 10. november 2023 på Villa Copenhagen.

Fagfesten, herunder besøg fra Theresa May, blev realiseret med støtte fra fonde.

ET SEKRETARIATET DER MATCHER DE NYE OPGAVER

I 2021 og 2022 har Advokatsamfundets sekretariat gennemgået en række forandringer organisatorisk og i de enkelte funktioner, så sekretariatet er optimeret til at varetage opgaverne omkring tilsyn, uddannelse og sekretariatsbetjening af rådet og dets udvalg samt af Advokatnævnet.

Der er blandt andet opnormeret i tilsyn, hvor Advokatrådet har besluttet at oprette et særligt hvidvask-team. Teamet står for at håndtere det hvidvask-specifikke tilsyn samt en række vejledningsfunktioner og myndighedsopgaver omkring hvidvask-forpligtelserne. Derudover har sekretariatet samlet alle uddannelsesaktiviteter i et særligt team, der nu varetager alle opgaver omkring den teoretiske uddannelse af de fuldmægtige - kurser, eksamensafviklinger og rets-sagsprøven i en fiktiv sag. Sekretariatet har desuden styrket stabsfunktionerne og oprettet en selvstændig

HR-funktion som en naturlig konsekvens af, at organisationen er vokset til omkring 80 ansatte.

Sekretariatet har over de seneste år også været i gang med en gennemgribende digitalisering, som stadig pågår. I Advokatnævnet er der eksempelvis oprettet en digital klagesagsportal, og samtidig er Advokatsamfundets hjemmeside og en række indberetningssider for advokater blevet fornyet. I den interne drift er en række digitale værktøjer og administrative programmer ligeledes opdateret, ligesom hele sekretariatet er kommet over på en ny forbedret IT-plattform i slutningen af 2021. Derudover er der sat gang i en større proces med en ny digital medlemsdatabase, AIKA, som forventes at afløse den eksisterende i slutningen af 2023.

Samtidig har sekretariatet gennemført en række

projekter for Advokatrådet og dets udvalg. Blandt andet udarbejdelse af rapporten **'Erhvervslivets retssikkerhed under næste pandemi'** sammen med Justitia, som blev lanceret i slutningen af 2021. En anden rapport, der har fået en del opmærksomhed, er rapporten **'Domstole i knæ – sådan nedbringer vi ventetiderne'**, som er udarbejdet af Copenhagen Economics med støtte fra Dreyers Fond. Endelig er det også værd at nævne omlægningen af Advokatmødets festlige del, som i 2022 blev udskilt og fik navnet Advokaternes Fagfest.

Advokatsamfundet igangsatte i begyndelsen af 2021 også et diversitetsprojekt. Projektet er tilrettelagt som en treårig erhvervs-ph.d. ved CBS, hvor en antropolog vil undersøge, om og hvordan kønsdiversitet kan forbedre forretningsgrundlaget for advokatstanden. Projektet har desværre ligget stille i en længere perio-

de på grund af en langtidssygemelding, men arbejdet blev genoptaget i efteråret 2022. Projektet forventes nu færdigt i 2025.

I 2023 skal der udarbejdes en ny vejledning til advokater omkring bestyrelsesarbejde. Vejledningen er en vejledning til advokater om, hvilken rolle de har i krydsfeltet mellem bestyrelsesarbejde og advokatarbejde. Derudover er der sat gang i et projekt omkring virksomhedsansatte advokaters vilkår, hvor en arbejdsgruppe bestående af rådsmedlemmer og virksomhedsansatte advokater som det første emne vil sætte fokus på rettigheder i forhold til legal privilege for virksomhedsansatte advokater.

TILSYN

Advokatrådet har siden 1. juli 2019 ført et risikobaseret tilsyn. Det betyder, at tilsynene målrettes de advokater og virksomheder, hvor der – ud fra forskellige parametre – er størst risiko for, at reglerne overtrædes. I risikomodellen inddeles advokaterne/virksomhederne i tre risikogrupper – høj, mellem og lav.

Advokatrådet har besluttet, at alle advokater/virksomheder i de tre risikogrupper skal have tilsyn inden for en fastsat periode, der afhænger af risikogruppen. Advokatrådet har de to seneste år (2021-2022) haft fokus på tilsyn med advokater/virksomheder i høj risikogruppe, da disse skal have tilsyn inden 1. juli 2023.

Advokatrådet evaluerer løbende på tilsynsindsatsen, herunder om der kan være grundlag for at ændre i den måde, tilsynene udføres på, eller om indsatsen skal fokuseres endnu mere på bestemte områder, for

eksempel på klientkonto- og hvidvaskområdet, som er områder, der har været i fokus de seneste år.

Der har i 2022 været to store sager, hvor advokater uberettiget har taget penge fra klientkontoen. Klientkontomidler er klienternes penge, og hvis en advokat uberettiget benytter midler fra klientkontoen, så er det et groft brud på god advokatskik, ligesom det kan være en overtrædelse af straffeloven. Den ene sag har allerede ført til, at advokaten er idømt fængsel og frataget retten til at være advokat.

I en branche med over 7.000 advokater kan der ske brud på loven, ligesom det også sker i andre brancher. Det kan vi ikke gardere os 100 pct. mod - men vi er naturligvis nødt til at se på, om der er noget i tilsynet, som skal være anderledes. De overvejelser foretager vi løbende.

Forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme udgør en væsentlig del af Advokatrådets tilsynsarbejde, og dette omfatter ikke alene tilsynet med advokater, men også awareness og vejledning samt samarbejde med myndigheder og internationale aktører.

De senere år har internationale organisationer (Financial Action Task Force, FATF, i 2017 og Europarådet i 2021) evalueret Danmarks - og derved Advokatsamfundets - forebyggende indsats mod hvidvask og terrorfinansiering. På baggrund af disse evalueringer og den øgede mængde af opgaver, som et moderne tilsyn omfatter, besluttede Advokatrådet at hæve bidraget til Advokatsamfundet for 2022 og 2023 for at øge den forebyggende indsats mod hvidvask og terrorfinansiering.

De ekstra ressourcer til hvidvaskområdet blev brugt

til at løse opgaver indenfor de tre overordnede fokusområder; tilsyn med advokater, awareness og vejledning samt samarbejde med myndigheder og internationale aktører.

I 2022 har der været en markant forøgelse af antallet af hvidvaskspecifikke tilsyn, der gennemføres som fysiske tilsynsbesøg, hvor temaet var risici ved store og større advokatvirksomheder.

Advokatrådets hvidvaskvejledning er blevet opdateret, som det er omtalt på side 28.

Advokatrådets sekretariat har endvidere haft fokus på awareness omkring hvidvaskområdet ved deltagelse i forskellige arrangementer hos brancheorganisationen Danske Advokater samt møder i advokat kredse og advokatforeninger.

Advokatrådet deltager i og bidrager til det strategiske og operationelle samarbejde med myndigheder i det omfang, det er foreneligt med hensynet til advokaters særlige rolle i retsstaten. Advokatrådet har blandt andet sammen med de øvrige tilsynsmyndigheder udarbejdet case-baseret undervisningsmateriale samt gennemført undervisning i Grønland og Færøerne. Materialet forventes anvendt fremover i Danmark.

ADVOKATUDDANNELSEN

Uddannelsen af advokater i Danmark administreres af Advokatsamfundet, der udbyder kurser, eksamen og retssagsprøve i en fiktiv sag og sørger for censorer til de almindelige retssagsprøver. 1. april 2021 blev personalet og uddannelsesopgaverne samlet i én enhed i Advokatsamfundet, hvor der har været øget travlhed gennem de seneste to år.

Antallet af kursuslinjer er øget fra otte til 12 årligt. Ultimo 2022 kunne det konstateres, at antallet af fuldmægtige på venteliste var nået så højt op, at der måtte oprettes en ny linje - i 2023 opstarter derfor 13 kursuslinjer. I 2021 og 2022 har der sammenlagt været tilmeldt cirka 1.200 kursister til kurserne på advokatuddannelsen. Det øgede antal kursister har medført et øget antal eksaminander. I 2021 og 2022 blev otte eksamener med cirka 1.300 tilmeldte eksaminander afviklet.

Der er i 2021 og 2022 anmeldt cirka 800 retssagsprøver, som kandidater har fået godkendt typisk ved en byret. Til de fleste af prøverne udmeldes en censor, som ofte er en advokat fra den lokale advokatkreds. De, som ikke har mulighed for at gennemføre en almindelig retssagsprøve, kan søge om deltagelse i en retssagsprøve i en fiktiv sag. Øgningen af antallet af kursister kan have en afsmittende effekt på antallet af ansøgere. Til prøver afholdt i en fiktiv sag i 2021 og 2022 modtog sekretariatet næsten 500 ansøgninger. Hovedparten blev godkendt til at gå til retssagsprøve i en fiktiv sag. I 2021 og 2022 er kapaciteten øget til fire prøvedage med mulighed for op til 60 prøvekandidater pr. dag. Advokatrådet har meldt ud, at deltagelse i retssagsprøven i en fiktiv sag skal have undtagelsens karakter. Kapaciteten forventes derfor ikke at blive udvidet.

Advokatuddannelsen har også de seneste år været påvirket af covid-19-pandemien. Justitsministeren meddelte dispensation, så kurser, skriftlig eksamen og retssagsprøve i en fiktiv sag ikke var omfattet af forbud mod større forsamlinger. I december 2020 blev det dog vurderet, at det ikke ville være forsvarligt at afvikle kurser. En periode, hvor også det øvrige samfund var hjemsendt. Kurserne blev startet op igen 19. april 2021. Der var enkelte smitteudbrud, men heldigvis i begrænset omfang, og der blev ikke aflyst moduler. Kurser, der ikke kunne afvikles som planlagt under nedlukningen, blev i samarbejde med undervisere og kursussteder afviklet i 2021. Pandemien var for eksempel årsag til, at retssagsprøven i en fiktiv sag den 25. januar 2021 måtte udskydes. Med villighed fra dommer- og censorkorps samt konferensted blev prøven afviklet 24. maj 2021, 2. pinsedag.

Justitsministeriets kursusudvalg, der blandt andet har til opgave at fastsætte retningslinjer for indholdet og tilrettelæggelsen af uddannelsen, besluttede på baggrund af nedlukningen at få undersøgt muligheder for alternativer til fysisk kursusafvikling. Der blev gennemført et pilotprojekt med onlineundervisning på kurserne God Advokatskik II samt Klientkonto, Hvidvask og Forhandling. Erfaringerne gjorde det muligt som en nødløsning at tilbyde afgrænset undervisning online, og det vil nu være muligt at iværksætte digital undervisning i tilfælde af for eksempel en ny pandemi. Det er dog fortsat hensigten, at undervisningen skal gennemføres ved fysisk fremmøde, idet den standsmæssige opbygning af kollegiale relationer mellem deltagerne er et vigtigt element på uddannelsen.

Som følge af nye advokatetiske regler pr. 1. september

2022 skulle underviserne i god advokatskik opdateres og kursusmaterialet ajourføres. Mere end 350 kursister blev således berørt af ændringen og fik blandt andet tilbudt brushup-kurser online og modtog nye kursusmapper samt en ny udgave af 'De advokatetiske regler – kommenteret'.

INTERNATIONALT ENGAGEMENT

I 2021 fik Advokatrådets internationalt udvalg fire nye medlemmer og en ny formand. Udvalget vedtog desuden en ny strategi for det internationale arbejde.

Formålet med den nye strategi var at strukturere og konsolidere det kollegiale, internationale arbejde i Advokatsamfundet i udvalget, i forhold til de danske repræsentanter i CCBE's faglige komitéer og i de internationale samarbejder på nordisk, europæisk og globalt plan.

Advokatrådets internationale udvalg har i dag otte medlemmer og bidrager til at øge værdien af det internationale arbejde gennem øget overblik og koordinering på vigtige dagsordner. Herudover er Advokatrådet repræsenteret i en række komitéer under den europæiske sammenslutning af advokatsamfund, CCBE. I komitéerne samarbejder advokater

fra hele Europa om konkrete dagsordner indenfor hver deres fagligt afgrænsede område og giver værdifulde input til EU-Kommissionen, Europarådet og de europæiske domstole.

I løbet af 2022 er der kommet flere frivillige kræfter til det internationale arbejde. I alt 15 advokater arbejder nu frivilligt som danske repræsentanter i 18 ud af CCBE's 27 komitéer og arbejdsgrupper. Det er blandt andet sket på baggrund af en styrket rekrutteringsindsats og et tæt samarbejde mellem internationalt udvalg og eksterne komitémedlemmer. Danmark er repræsenteret i flere vigtige komitéer, blandt andet vedrørende bæredygtighed, menneskerettigheder, digitalisering/kunstig intelligens, anti-hvidvask, familie/arveret, strafferet, Access to Justice m.fl.

Advokatrådets internationale arbejde er vigtigt, da et

fokuseret og koordineret samarbejde med vores internationale relationer giver større indflydelse på vigtige dagsordner – både internationalt og i Danmark. Med arbejdet ønsker Advokatrådet at få sat danske perspektiver, kompetencer og viden i spil på internationale dagsordner med relevans for danske advokater, og sørge for, at vi får hentet viden og indsigt hjem på centrale områder, der kan styrke medlemmernes virke inden for de områder, Advokatrådet arbejder med.

Et væsentligt indsatspunkt for det internationale arbejde i 2021 og 2022 har været at styrke det nordiske samarbejde. Med støtte fra Dreyers Fond har Advokatsamfundet stået i spidsen for et tættere samarbejde med advokatsamfundene i Finland, Island, Norge og Sverige. Et styrket nordisk samarbejde betyder større international gennemslagskraft for de samme ressourcer samt en tættere erfaringsudveksling.

Sammen med de andre europæiske advokatsamfund har vi støttet vores kollegaer i Ukraine med internationalt pres, praktisk og økonomisk hjælp samt ved at sætte fokus på 'Making the law prevail in the times of war – the role of lawyers' i forbindelse med European Lawyers' Day 25. oktober 2022.

Et vigtigt, internationalt redskab i retssikkerhedsarbejdet er EU-Kommissionens årlige rule-of-law report. Her bidrager Advokatsamfundet, på lige fod med andre interessenter, med oplysninger om retssikkerhedsmæssige udfordringer i Danmark. Koordination og dialog med andre europæiske advokatsamfund er en vigtig forudsætning for at kunne løfte dialogen med EU-Kommissionen og med de danske myndigheder i dag. Rapporten i 2022 var blandt andet med til at sætte internationalt fokus på udfordringerne med lange ventetider ved de danske retsinstanser.

KOMMUNIKATION

Medievirkeligheden i 2022 er en kamp om opmærksomheden fra de mange brugere, der sidder med telefoner, tablets, hører podcast og klikker sig gennem nyheder. Det stiller krav om klare og tydelige budskaber, og at man som organisation kan stille op med kort varsel, uanset om det er P1, TV 2 News eller et fagmedie.

Gennem de seneste to år har Advokatrådet derfor prioriteret at være synlige i mediebilledet med en tydelig stemme omkring retssikkerhed. Det er blandt andet kommet til udtryk gennem debatindlæg og kronikker, hvor Advokatrådet og Advokatsamfundet har udtalt sig omkring vores retsstat. Ikke bare om principielle forhold, men også i forhold til en række konkrete sager, som medierne har behandlet, og hvor retssikkerheden har været på spil.

Eksempelvis valgte Advokatrådet at kommentere på en dommers habilitet i et debatindlæg i sagen om Meld- og Feld-støtte, hvor Morten Messerschmidt var under anklage. Afvejningen og begrundelsen for at gå ind i den sag var, at den rent retssikkerhedsmæssigt satte for store spørgsmålstejn ved domstolenes ubetingede upartiskhed. I sagen blev dommeren senere erklæret inhabil af Østre Landsret og modtog misbilligelse fra den særlige klageret.

Et andet eksempel, hvor Advokatrådet tydeligt udtrykte bekymring, var i sagen omkring Lars Findsen og FE. Den lukkethed, der omgav processen, og de forhold, som forsvarsadvokaterne skulle arbejde under, udgjorde i sig selv et problem og rejste væsentlige spørgsmål i forhold til at kunne tilrettelægge et frit og uafhængigt forsvar.

Dertil kommer løbende udtalelser på skatteområdet, omkring ventetider, om advokatundersøgelser og i andre forhold, hvor retssikkerheden er på spil.

Vurderingen er, at det er nødvendigt at kommentere på den type konkrete sager. Dels for konsekvent at insistere på retsprincipper og en høj retssikkerhed, dels for at "virke til gavn for det danske retssamfund", som er et af de erklærede formål med Advokatsamfundet ifølge retsplejeloven.

Fra rådets side har man ligeledes ønsket at prioritere deltagelse i medierne for at bidrage positivt til uafhængigheden og advokaters integritet. Det har resulteret i en mere proaktiv linje i forhold til mediesager, hvor problematiske forhold om konkrete advokater kommer frem.

Advokatrådet og Advokatsamfundets ansatte har som udgangspunkt tavshedspligt omkring tilsynssager og informationer om advokater, som er kommet frem i regi af tilsynet. Der er dog undtagelser – blandt andet når det vurderes, at det er i offentlighedens interesse, at visse forhold bringes frem.

I det lys har rådet besluttet at kommunikere tydeligere, når pressen henvender sig om tilsynssager og potentielle brud på god skik. I praksis betyder det, at Advokatrådet flere gange de forgangne år har tilkendegivet over for medier og journalister, at "tilsynet undersøger sagen". Vurderingen er, at det af hensyn til beskyttelse af borgerne og i øvrigt også til standens integritet er vigtigt at vise, at tilsynet konsekvent tager affære og er på banen, når den slags sager kommer frem. Det har for eksempel været tilfældet omkring

en meget omtalt sag, hvor en advokat havde svindlet med klientkontomidler.

Forventningen er, at den linje fastholdes de kommende år i håb om at styrke integriteten indadtil og løfte retssikkerheden i samfundet.

REGNSKAB

2021 - 2022

REGNSKAB 2021 - 2022

På indtægtssiden bærer regnskabet for 2022 præg af, at der er sket en stigning i medlemsbidraget fra 51.843 tkr. i 2021 til 57.211 tkr. i 2022.

I 2022 blev bemyndigelsen til at opkræve 500 kr. ekstra i bidrag pr. advokat bragt i anvendelse med det formål at intensivere hvidvaskindsatsen. Det gav en ekstraindtægt på 3.527.500 kr.

Af denne indtægt blev 2.785.286 kr. anvendt direkte til løn og pension for medarbejdere dedikeret til hvidvaskindsatsen, og hertil kommer indirekte omkostninger, som betyder, at der i alt er brugt 3.620.871 kr. til en forstærket hvidvaskindsats.

Det samlede antal årsværk er i perioden 2021-2022 steget fra 62 i 2021 til 67 i 2022, hvilket i store træk svarer til de fire medarbejdere, der blev ansat til at udføre hvidvaskopgaver.

Den øvrige del af stigningen i indtægten fra bidraget skyldes en stigning i antallet af advokater.

Blandt udgifterne er det gager og pensioner, der udgør den største post. Ud over stigningen i antallet af årsværk til at varetage hvidvaskindsatsen er der i slutningen af 2022 blandt andet blevet tilført ekstra ressourcer i stabsfunktionerne og administrationen. Kommunikation har gennem en årrække været en vigtig prioritet for Advokatrådet, hvilket i 2019 førte til en opnormering fra to til fire medarbejdere. Det er fortsat bemandingen i dag.

Det øgede antal medarbejdere har generelt medført øgede driftsudgifter.

Med stigningen i antallet af ansatte har det været nødvendigt at leje ekstra lokaler for at kunne etablere flere kontorpladser, og dette har medført en mindre ekstraudgift.

IT driver også en af de store udgiftsposter, og det var i 2021 planlagt at skifte it-plattform til en cloudbaseret løsning. Men med Schrems II-dommen så Advokatsamfundet sig nødsaget til at ændre strategi og dermed også at udsætte overgangen til en cloudbaseret

løsning. Det betød, at Advokatsamfundet midt i processen måtte vælge en alternativ og på mange måder mindre attraktiv løsning for at kunne leve op til reglerne på området. Dette betød både en fordyrelse og en forsinkelse af processen med den ny platform. Nu afventes det, at der på et tidspunkt måske i 2023 eller 2024 åbnes for, at man kan anvende en cloudløsning i overensstemmelse med gældende GDPR-lovgivning.

Udgiften til IT er steget fra 5.524 tkr. i 2021 til 6.589 tkr. i 2022. Ud over stigningen i de nævnte udgifter, der fulgte med overgangen til ny platform som beskrevet ovenfor, har Advokatsamfundet indgået en aftale om udvikling af et nyt medlemssystem. En mindre del af udgiften til dette er medtaget som udgift i 2022, og resten forventes at belaste regnskabet i 2023 og fremover som afskrivninger. Udviklingen af systemet er påbegyndt i 2022, og det nye system forventes at kunne blive taget i brug ultimo 2023.

I 2019 blev en mulighed for lånoptagelse til nyt it-system godkendt, og denne mulighed har ikke været

anvendt endnu, da investeringerne i IT ikke er gået så hurtigt som planlagt. Investeringerne og dermed lånoptagelsen forventes imidlertid at ske i 2023, hvor Advokatsamfundet som nævnt blandt andet vil investere i et nyt medlemssystem. Det nye system vil i langt højere grad gøre det muligt at løse opgaverne på en tidssvarende måde, og vil i øvrigt være langt sikrere og mere moderne.

Udover de nævnte poster har der i 2021 og 2022 været fokus på tilsyn og på drift af Advokatnævnet. Driften af Advokatnævnet ligger samlet set på et stabilt niveau.

Udgifter ved møder er steget med 47 tkr. fra 2021 til 2022. Dette skyldes, at mødeaktiviteten i form af fysiske møder er tilbage på samme niveau som før Covid-19.

Efter ændringen i afregningsprincipperne i 2020 ses 'salær til eksterne i disciplinærsager' at ligge på et nogenlunde stabilt niveau, når der tages højde for, at der altid vil kunne være udsving afhængig af de konkrete retssager og deres udfald.

Advokatuddannelsens resultat varierer over de to regnskabsår. Uddannelsens overskud i 2021 blev større end forventet, og det skyldes primært, at der som følge af Covid-19-situationen var en højere kursusaktivitet end budgetteret, idet moduler, der var skemasat i 2020, blev flyttet til 2021. I 2022 har kursusaktiviteten fulgt det planlagte. Det følger af bekendtgørelsen om advokatuddannelsen, at den kursusafgift, der opkræves, skal dække de faktiske omkostninger, og uddannelsen skal således hvile i sig selv økonomisk. Over- og underskud på advokatuddannelsen indregnes i Advokatsamfundets årsregnskab. Advokatuddannelsens resultat forventes at gå i nul hen over årene.

Økonomien for det kommende år forventes at bære præg af, at der er foretaget og fortsat vil blive foretaget betydelige IT-investeringer. Herudover skal der fortsat afsættes betydelige ressourcer til det risikobaserede tilsyn, særligt inden for klientkonto- og hvidvaskområdet.

HOVEDTAL

	2022 (tkr.)	2021 (tkr.)
Bidrag	57.211	51.843
Advokatuddannelsen	1.080	2.046
Renteindtægter	9	2
Andre indtægter	258	329
Indtægter	58.558	54.220
Udgifter henført til Advokatnævnet	-2.194	-2.391
Udgifter henført til Advokatrådet	-2.089	-2.187
Udgifter henført til kredsbestyrelser, diverse udvalg samt internationalt samarbejde	-1.512	-1.067
Gager og pensioner m.v.	-36.552	-33.369
Ejendommens drift, Kronprinsessegade 28	-2.412	-2.032
Omkostninger vedrørende eget it-anlæg	-6.589	-5.524
Øvrige administrationsomkostninger	-4.921	-3.869
"Advokaten", andre tryksager og informationsvirksomhed	-913	-1.013
Afskrivninger	-633	-279
Renteudgifter	-302	-202
Diverse udgifter	-41	-116
Omkostninger	-58.158	-52.049
Resultat før skat	400	2.171
Skat af årets indkomst	0	0
Årets resultat	400	2.171

FORSLAG TIL BUDGET FOR 2024 OG 2025

	2024 (tkr.)	2025 (tkr.)
Bidrag	65.560	65.560
Advokatuddannelsen	0	0
Renteindtægter / udgifter	-295	-295
Andre indtægter	225	225
Indtægter	65.490	65.490
Udgifter henført til Advokatnævnet	-2.317	-2.317
Udgifter henført til Advokatrådet	-2.103	-2.063
Udgifter henført til kredsbestyrelser, diverse udvalg samt internationalt samarbejde	-1.687	-1.649
Gager og pensioner m.v.	-39.500	-40.500
Ejendommens drift, Kronprinsessegade 28	-2.402	-2.437
Omkostninger vedrørende eget it-anlæg	-5.820	-5.432
Øvrige administrationsomkostninger	-5.651	-5.676
"Advokaten", andre tryksager og informationsvirksomhed	-749	-811
Afskrivninger	-5000	-4.500
Renteudgifter	-380	-366
Diverse udgifter	-98	-98
Omkostninger	-65.706	-65.849
Resultat før skat	-216	-359
Skat af årets indkomst	0	0
Årets resultat	-216	-359

ADVOKATSAMFUNDET arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes **RETSSIKKERHED** og for et velfungerende rets-samfund. Vi fører tilsyn med alle landets advokater og sikrer derigennem advokaternes **UAFHÆNGIGHED** og **INTEGRITET**.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Kronprinsessegade 28 · 1306 København K · Postkasse@advokatsamfundet.dk